

ଭାଷା ଓ ଜାତୀୟତା

ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ

ଲେଖକ ପରିଚୟ:

ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ୧୮୭୭ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୯ ତାରିଖ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲା ସତ୍ୟବାଦୀ ଥାନା ପୁଣ୍ୟତୋୟା ଭାର୍ଗବୀ ନଦୀକୂଳ ସୁଆଣ୍ଡୋ ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କ ନାମ ଦୈତ୍ୟାରୀ ଦାସ ଓ ମାତାଙ୍କ ନାମ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟୀ ଦେବୀ । ଜୀବନ ବ୍ୟାପୀ ଉତ୍କଳ ମାତାର ସେବା କରିଯାଇଛନ୍ତି ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଥିଲା । “ସତ୍ୟବାଦୀ” ସାହିତ୍ୟ ପତ୍ରିକା ସଂପାଦନା ଓ “ସମାଜ” ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପ୍ରକାଶନ ତାଙ୍କ ଅକ୍ଷୟ କାର୍ତ୍ତି । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପରିଚାଳିତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଯୋଗ ଦେଇ ସେ ଅନେକ ଥର କାରାବରଣ କରିଥିଲେ । ଓଡ଼ିଶାର ସମାଜ, ସଂସ୍କୃତି, ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ, ରାଜନୀତି, ଶିକ୍ଷା ଓ ଜାତୀୟ ଜୀବନକୁ ନେଇ ସେ ଅନେକ ପ୍ରବନ୍ଧ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଚିରନ୍ତନ ମୂଲ୍ୟ ବହନ କରିଥିବା କବିତା ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ସମୂହ ଗୋପବନ୍ଧୁ ରଚନାବଳୀ ନାମରେ ଆଠୋଟି ଭାଗରେ ପ୍ରକାଶିତ । ୧୯୨୮ ଜୁନ୍ ୧୭ ତାରିଖ ନେତ୍ରୋତ୍ସବ ଦିନ ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟଠାରେ ତାଙ୍କର ନେତ୍ର ଚିରଦିନ ପାଇଁ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇଥିଲା । ବନ୍ଦୀର ଆତ୍ମକଥା, କାରାକବିତା, ଧର୍ମପଦ, ଅବକାଶ ଚିନ୍ତା ଇତ୍ୟାଦି ତାଙ୍କର କବିତା ପୁସ୍ତକ । ବହୁ ପ୍ରବନ୍ଧର ସ୍ରଷ୍ଟା ।

‘ଭାଷା ଓ ଜାତୀୟତା’ ପ୍ରବନ୍ଧଟି ସତ୍ୟବାଦୀ ୧୨ ଭାଗ, ୬ଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୧୫ ଜୁନ୍‌ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଜାତୀୟ ଭାବ ଉଦ୍ରେକରେ ଭାଷାର ଭୂମିକା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ । ଭାଷାର ଏକତା ଥିଲେ ଭାବର ଏକତା ସୁନିଶ୍ଚିତ – ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧରେ ପ୍ରତିପାଦିତ ହୋଇଛି ।

ଆଜି ସମସ୍ତେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟତା ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟାକୁଳ । ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଅଛି, ସଭାସମିତିରେ ବକ୍ତୃତା ହେଉଅଛି, କାବ୍ୟନାଟକ ଉପନ୍ୟାସାଦିରେ ରୂପକ ଛଳରେ ସୂଚନା ଦିଆଯାଉଅଛି – କିପରି ଭାରତ – ଜାତୀୟତା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ । ଅନେକେ ଭାରତ-ଜାତୀୟତା ଏକାବେଳେକେ ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ହତାଶ । କେହି କେହି କେବଳ ଅତୀତ ଆଡ଼କୁ ଚାହିଁଅଛନ୍ତି ପ୍ରେରଣା ପାଇବା ଲାଗି । ଅନ୍ୟ କେତେକଙ୍କର କେବଳ ଭବିଷ୍ୟତ ଉପରେ ଆଶା । କେହି ନିଜ ଭିତରକୁ ଚାହିଁ

ପ୍ରାଚୀନ ସଭ୍ୟତାକୁ ମନୁଅଛନ୍ତି; କେହି ପୁଣି ପରମୁହଁକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ଏବଂ କେବଳ ପଶ୍ଚିମ ଉପରେ ଭରସା ରଖିଅଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତରେ ଏ ଜାତୀୟ ସମସ୍ୟା ଭାରତ ପକ୍ଷେ ବଡ଼ ଗୁରୁତର । କେତେ ପ୍ରଦେଶ, ପ୍ରତି ପ୍ରଦେଶରେ ପୁଣି କେତେ ବ୍ୟବହାରଗତ ପାର୍ଥକ୍ୟ । ତହିଁରେ ପୁଣି ଅସଂଖ୍ୟ ପ୍ରକାର ଶ୍ରେୟ ସ୍ୱାର୍ଥର ବିବାଦ । ଏପରି ସ୍ଥଳେ କୁମ୍ଭାରିକାର ହିମାଳୟ ସହିତ କିଛି ସମ୍ପର୍କ ଅଛି ବୋଲି ଭାବିବାକୁ ବେଳେବେଳେ ସାହସ ପାଏନାହିଁ । ପୂର୍ବେ ଭାରତର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶର

ଅନେକ ବିଷୟରେ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଥିଲା । ଯାତାୟାତର ଏତେ ସୁବିଧା ନଥିଲା । ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦେଶ ବନ ଜଙ୍ଗଲ ନଦୀ ଆଦି ସ୍ଵାଭାବିକ ସୀମାଦ୍ଵାରା ଆବଦ୍ଧ ଥିଲା । ତେଣୁ କାଳକ୍ରମେ ସେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶର ଇତିହାସ, ସାହିତ୍ୟ, ଭାଷା, ଲୋକ-ବ୍ୟବହାର ଆଦି ସ୍ଵତନ୍ତ୍ର ହେବା ସ୍ଵାଭାବିକ କିନ୍ତୁ ବିଶେଷତ୍ଵ ଏହି ଯେ, ମୂଳ ଆର୍ଯ୍ୟସଭ୍ୟତା ମେରୁଦଣ୍ଡ ରୂପେ ରହିଥିଲା । ଆର୍ଯ୍ୟ ରକ୍ଷିମାନେ ବୁଝିଥିଲେ ଭାବ ଏବଂ ତେଣୁ ଭାଷାର ଏକତା ମାନବ ପ୍ରାଣର ମିଳନ ପକ୍ଷେ ଏକମାତ୍ର ପଦ୍ଧତି । ମାନବ ଆକୃତି ପ୍ରକୃତରେ ଭିନ୍ନ ହୋଇପାରେ, ଭିନ୍ନ ଜଳବାୟୁରେ ବଢ଼ିପାରେ । ତେବେ ତାର ଅନ୍ୟ ମାନବ ସହିତ ମିଳନ କେଉଁଠାରେ ? ଭାବରେ, ଚିନ୍ତାରେ, ସୁଲତଃ ସଭ୍ୟତାରେ । ଭାରତରେ ଆର୍ଯ୍ୟ ଉପନିବେଶ ବଢ଼ିଲା । କ୍ରମେ ସୁରସେନ ବା ମହାରାଷ୍ଟ୍ରର ଆର୍ଯ୍ୟ ସହିତ ମଗଧ ଆର୍ଯ୍ୟର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଜନ୍ମିଲା, ପ୍ରାଦେଶିକ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟର ବଢ଼ିଲା; ମାତ୍ର ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ଓ ବୈଦିକ ଭାବ ଏ ବହୁଳ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ସୁନ୍ଦର ସୁଦୃଢ଼ ଏକତା ରଖିଥିଲା ଏବଂ ଆଜି ଯାଏ ରଖୁଛି । ଦ୍ରାବିଡ଼ ସଙ୍ଗେ ଆର୍ଯ୍ୟର ସଂଘର୍ଷ ହେଲା । ସେ କ୍ରମେ ଆର୍ଯ୍ୟଭାଷା, ଆର୍ଯ୍ୟଭାବ ଏବଂ ଆର୍ଯ୍ୟସଭ୍ୟତା ଗ୍ରହଣ କଲେ । ପରିଣାମରେ ଦ୍ରାବିଡ଼ ଆର୍ଯ୍ୟ ସଙ୍ଗେ ଏକା ବେଳକେ ମିଶିଗଲେ ।

ଆଜି ଭାରତରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟ କ୍ରମେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଉଅଛି । ନଷ୍ଟ ହୋଇ କି ଭାରତ ମହାଜାତୀୟ ଏକତା ଆଡ଼କୁ ଯାଉଅଛି । ନା ବରଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶରେ ଶତ ନୂତନ ସ୍ଵାର୍ଥ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟର ସୃଷ୍ଟି ହେଉଅଛି । ଯାତାୟାତର ସୁବିଧା ହୋଇଅଛି । ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କର ପରସ୍ପର ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ବଢ଼ୁଅଛି । ଏକ ପ୍ରଦେଶରେ କେବଳ ଏକ ଜାତୀୟ ଲୋକ ଆଉ ଏବେ ନାହାନ୍ତି । ନାନା ବର୍ଣ୍ଣ, ଧର୍ମ, ସମାଜର ଲୋକେ ଏକ ସ୍ଥାନରେ ଅଧିବାସ କରୁଅଛନ୍ତି । ସେମାନେ ନିଜ ନିଜର ଭାଷା, ଭାବ, ବ୍ୟବହାର, ରୀତିନୀତି, ସମାଜ, ସାହିତ୍ୟ, ଇତିହାସ ସବୁକୁ ସଙ୍ଗେ ଘେନି ଆସୁଅଛନ୍ତି, ତାହା ସବୁ

ଛାଡ଼ିବାକୁ ଆଦୌ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି । କାର୍ଯ୍ୟୋପଲକ୍ଷେ ବା ଘଟଣାସୂତ୍ରେ ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ ବା ପ୍ରଦେଶରେ ବାସ କଲେ, ସେଠାର ସଭ୍ୟତା, ସାହିତ୍ୟ, ଭାଷା ଆଦିକୁ ନିଜର ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ କୁଣ୍ଡିତ ହେଉଅଛନ୍ତି । ତେବେ ଆଉ ପ୍ରାଦେଶିକ ଏକତା ସମ୍ଭବ ହେବ କିପରି ? ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟତା ତ ଦୂରର କଥା ।

ଯେଉଁ ଭାଷା, ଭାବ ଓ ସଭ୍ୟତାର ଏକତାରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ସ୍ଵାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତୀୟ ସଭ୍ୟତା ଆଜିଯାଏ ଜୀବିତ ରହିଅଛି, ଉପସ୍ଥିତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରାଦେଶିକ ସଭ୍ୟତାର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ଵ ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ସେହି ପଦ୍ଧତି ଅବଲମ୍ବନ କରିବାକୁ ହେବ । ଟିକିଏ ତଳେଇ ଦେଖିଲେ, ଦେଖାଯିବ, ଭାବ ଓ ସଭ୍ୟତାର ମୂଳରେ ଭାଷା । ଭାଷାର ଏକତା ଥିଲେ ଭାବର ଏକତା ସୁନିଶ୍ଚିତ । ସୁତରାଂ ସଭ୍ୟତା ଏକ ନହୋଇ ଅନ୍ୟଥା ହୋଇନପାରେ । ପୃଥିବୀର ଆଧୁନିକ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ଦେଶ ଏହି ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରୁଅଛନ୍ତି । ଆମେରିକାର ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରରେ ନାନା ଜାତିର ଲୋକେ ବାସ କରନ୍ତି । ଇଂରେଜ, ଜର୍ମାନ, ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ ସବୁ ଜାତିର ଲୋକେ ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶର ଆଇନ କାନୁନ, ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥା ପୃଥକ୍ । କିନ୍ତୁ ସେ ସମସ୍ତେ ଇଂରେଜୀ ଭାଷାକୁ ରାଜ୍ୟର ଭାଷା ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଅଛନ୍ତି । ଇଂରେଜୀ ଭାଷା ସ୍ଵୀକାର ନ କରିବା ଯାଏ କାହାରିକୁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପ୍ରଜାର ଅଧିକାର ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ । ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟରେ ଏକ ଭାଷା ପ୍ରଚଳିତ ହେବାରୁ ପ୍ରାଦେଶିକ ନାନା ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ଗୋଟାଏ ଜାତୀୟ ଭାବ ନିରନ୍ତର ଜାଗ୍ରତ ରହିଅଛି ।

ଆଜିକାଲି ଭାରତର ଏକ ଏକ ପ୍ରଦେଶରେ ନାନାବିଧ ଲୋକେ ଅଛନ୍ତି । କ୍ରମେ ଆଉ ନୂତନ ସଂପ୍ରଦାୟ ଓ ସମାଜର ଲୋକ ମିଶୁଅଛନ୍ତି । କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପୂର୍ବର ଅପମିଶ୍ରଣ ନାହିଁ । ଏହି ନାନାବିଧ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଲେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସେହି ଦେଶଭାଷା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ତାହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ଭାବ ଓ ଚିନ୍ତାରେ - ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଆସିବ ।

ସେ ପ୍ରଦେଶର ସଂସ୍କୃତି, ସାହିତ୍ୟ, ଇତିହାସ ଆଦିକୁ
ସେମାନେ ନିଜର କରିନେବେ ଏବଂ ସେ ପ୍ରଦେଶ ଓ
ତାହାର ଅତୀତ ଓ ଭବିଷ୍ୟତରେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆତ୍ମା ଓ
ମମତା ଜନ୍ମିବ । ଯେତେଦୂର ସମ୍ଭବ, ଏକ ଭାଷା ପ୍ରଚଳିତ
ସ୍ଥାନମାନ ଏକ ଶାସନାଧୀନରେ ନ ଆସିଲେ ଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
ସିଦ୍ଧ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

(ସତ୍ୟବାଦୀ ୧ମ ଭାଗ, ୬ଷ୍ଠ ଖଣ୍ଡ, ୧୯୧୫ ଜୁନ)

ସୂଚନା:

ସ୍ବାତନ୍ତ୍ର୍ୟ - ପାର୍ଥକ୍ୟ, ସ୍ବାଧୀନତା

ଉପନିବେଶ - ବିଦେଶସ୍ଥ ଆବାସଭୂମି

ପ୍ରାଦେଶିକ - ପ୍ରଦେଶବିଷୟକ, ପ୍ରଦେଶଜାତ, ପ୍ରଦେଶରେ ନିବନ୍ଧ

ଶ୍ରେୟ - କଲ୍ୟାଣ, ମଙ୍ଗଳ

ନିରନ୍ତର - ସର୍ବଦା, ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ

ଅବିମିଶ୍ରଣ - ବିଶୁଦ୍ଧ

ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ - ମେଳ, ସମତା, ସଙ୍ଗତି

ଆତ୍ମା - ବିଶ୍ବାସ, ନିର୍ଭର, ମନଯୋଗ

ପଦ୍ମା - ଉପାୟ, ସାଧନାର ମାର୍ଗ, ଧର୍ମମତ

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତରମୂଳକ:

୧. ବିଭିନ୍ନ ଶବ୍ଦ ଓ ଧାତୁରେ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ କରାଯାଇଛି । ନୂତନ ଶବ୍ଦ କ'ଣ ହେବ ଲେଖ ।

ପ୍ରଦେଶ+ଇକ

ସ୍ବାତନ୍ତ୍ର+ଯ

ବେଦ+ଇକ

ଜାତି + ଈୟ

୨. ଭ୍ରମ ସଂଶୋଧନ କର

ଯାତାୟାତ, ସାହାସ, କାର୍ଯ୍ୟପଲକ୍ଷେ, ଶାସନାଧୀନ

୩. ବାକ୍ୟ ଗଠନ କର

ଭରସା, ଆତ୍ମା, ପଦ୍ମା, ଏକତା, ନିରନ୍ତର

୪. 'କ' ସ୍ତମ୍ଭ ସହିତ ସଂପର୍କ ଥିବା 'ଖ' ସ୍ତମ୍ଭର ଶବ୍ଦ ସମୂହ ଯୋଗ କର ।

'କ'

କୁମାରିକା

ଭାଷାର ଏକତା

ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା

ଇଂରେଜୀ ଭାଷା

ଏକ ଭାଷା ପ୍ରଚଳନ

'ଖ'

ଜାତୀୟ ଭାବ ଜାଗ୍ରତ

ସୁନ୍ଦର ସୁଦୃଢ଼ ଏକତା

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରର ରାଜ୍ୟଭାଷା

ମାନବ ପ୍ରାଣର ମିଳନ

ହିମାଳୟ

ଅବିମିଶ୍ରଣ

୫. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) କେତେ ପ୍ରଦେଶ, ପ୍ରତି ପ୍ରଦେଶରେ ପୁଣି କେତେ ----- ପାର୍ଥକ୍ୟ ।

(ଖ) ଆର୍ଯ୍ୟରଷିମାନେ ବୁଝିଥିଲେ ଭାବ, ଏବଂ ତେଣୁ ----- ଏକତା ମାନବ ପ୍ରାଣର ମିଳନ ପକ୍ଷେ ଏକମାତ୍ର ପଦ୍ଧତି ।

(ଗ) ଭାବ ଓ ସଭ୍ୟତାର ମୂଳରେ ରହିଛି ----- ।

(ଘ) ସଭ୍ୟତା ଏକ ନହୋଇ ----- ହୋଇନପାରେ ।

(ଙ) ମୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରର ରାଜ୍ୟଭାଷା ----- ଅଟେ ।

କ୍ଷୁଦ୍ର ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୬. ଆଜି ସମସ୍ତେ କେଉଁଥି ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ ?

୭. ଜାତୀୟ ସମସ୍ୟା ଭାରତରେ ଆଜି କାହିଁକି ଗୁରୁତର ?

୮. ଆର୍ଯ୍ୟରଷିମାନେ କ'ଣ ଭାବିଥିଲେ ?

୯. ପ୍ରାଦେଶିକ ଏକତା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରୁନାହିଁ କାହିଁକି ?

୧୦. ଭାବର ଏକତା କିପରି ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବ ?

୧୧. ଭାବ ଓ ସଭ୍ୟତାର ମୂଳରେ କ'ଣ ରହିଛି ?

୧୨. ଭାରତର କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ପୂର୍ବର ସେହି ଅବିମିଶ୍ରଣ ନାହିଁ କାହିଁକି ?

୧୩. ନାନାବିଧ ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଲେ କ'ଣ କରିବାକୁ ହେବ ?

ସପ୍ତସଙ୍ଗ ସରଳାର୍ଥ :

୧୪. ଆର୍ଯ୍ୟ ରଷିମାନେ ବୁଝିଥିଲେ ଭାବ ଏବଂ ତେଣୁ ଭାଷାର ଏକତା ମାନବ ପ୍ରାଣର ମିଳନ ପକ୍ଷେ ଏକମାତ୍ର ପଦ୍ଧତି ।

୧୫. ଭାଷାର ଏକତା ଥିଲେ ଭାବର ଏକତା ସୁନିଶ୍ଚିତ ।

୧୬. ଏହି ନାନାବିଧ ଲୋକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ରକ୍ଷା କରିବାକୁ ହେଲେ ସେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସେହି ଦେଶଭାଷା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ।

ଦୀର୍ଘ ଉତ୍ତରମୂଳକ :

୧୭. ଜାତୀୟ ଭାବ ନିରନ୍ତର ଜାଗ୍ରତ ରହିବା ପାଇଁ ଲେଖକଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟମୂଳକ ପରାମର୍ଶ ପଠିତ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ବର୍ଣ୍ଣନା କର ।

୧୮. ପ୍ରାଦେଶିକ ସମସ୍ୟା କିପରି ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟତା ସୃଷ୍ଟି ହେବାରେ ବାଧକ, ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଆଧାର କରି ଲେଖ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

୧୯. ଭାଷା ଓ ଜାତୀୟତା ପ୍ରବନ୍ଧ ସଂପର୍କରେ ତୁମର ମତାମତ ଶ୍ରେଣୀ ଗୃହରେ ଉପସ୍ଥାପନ କର ।

୨୦. ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ରଚିତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରବନ୍ଧ ଓ କବିତା ସଂଗ୍ରହ କରି ପାଠ କର ଓ ତୁମକୁ ଭଲ ଲାଗୁଥିବା ଭକ୍ତି ବା ପଦଗୁଡ଼ିକୁ ମନେ ରଖ ।
